

První číslo čísla
 Předání se
 na ranní a odpo.
 vydání
 v Praze na měsíc:
 v administr. K 15-
 s doplnkou K 17-
 ve školách K 16-
 na veskovi
 na ranní vydání:
 ve školách měsíčně
 bezdodavky K 13-50
 Pošta v ČSR spr. v. z.
 za měsíc . . . K 14-
 za rok . . . K 41-
 za ranní a odpo. vyd.
 o dvojičce školou:
 za měsíc . . . K 17-
 za rok . . . K 50-

NÁRODNÍ POLITIKA

Redakce a administrace:
 Václavské nám. 21.
 Telefon redakce
 1777.
 Telef. administr.
 195 a 278.
 Rukopisy se ne-
 vracejí.
 Inzerční doklady
 musí být objed-
 nány.
 V druhém pročeň
 v Praze
 i na venkově:
 ranní číslo ve
 vědení day 60 h
 nedělní číslo se
 zabavneupřilohou
 70 h.
 odoobletičís. 20b.

Nejnovější zprávy.

Rozhovor s novým německým vyslancem v Praze drem Kochem.

Najde-li sprostředkovací pokus Itale ve spora o západní Uhry příznivou půdu, dojde k plebiscitu v Soproni.

Italia chce hájit ve střední Evropě novou rovnováhu, utvořenou smlouvami, jež osvobodily národy Habsburky utiskované.

Dánsko upouští od výpravy na pomoc hladovějícím dětem ruským pro nemožné podmínky sovětu.

Část francouzského tisku přimlouvá se za sblížení Francie s Německem vzhledem k stálým rozporům angloko-francouzským.

Bývalý policejní prezident berlínský Jagow a vrchní prezident Wangelhelm pohnáni před říšský soud lipský pro velezradu.

Bulharská vláda vyzvala býv. ministra zahraničního Radoslava, aby se dostavil před soud, ješ obviněn z velezrady.

Irský sněm schválil jednomyslně odpověď de Valery Lloydů Georgovi, v níž přijímá pozvání ke konferenci v Londýně.

Velká bitva u Mellly skončila vítězstvím španělských vojsk.

Českému lidu!

Hlas zoufalé bídý zaléhá z Ruska. Slyšíme o stech tisíců bynoucích dětí opuštěných, hladem zmrávajících, slyšíme o mukách a zkáze milionů, jež hubí furie hladu. Oči se hrůzou přimykají, srdce se chvěje.

Hlas zoufalé bídý zaléhá z Ruska. Teď s žalem opakujeme Gogolovo někdy nadšené: „Rusi, kam zběhnete?“ Ale již „nevychýbají se jí, nestupují ostatní národové a hosudarstva“, ale jsou nad její bídou a jati milosrdenstvím chytřejší a rychleji pomoc.

Jak bychom neměli my býti mezi prvními, jak by naše dlaně neměla býti mezi nejštědřejšími? Z Ruska zaléhá zoufalý hlas, z toho Ruska, k němuž ode dávna s láskou obraceli se zrakové naši, jež bývalo útěchou a nadějí našim národním buditelům v čas, kdy národ náš staletým útliskem zmožený probíral se z mrákot, kdy před sto lety utěšoval jej básník:

Tam od Východní strany duch Slavie věje,
 tam rod se slýchá vzpíná —

FEUILLETON.

Frant. Pražák:

Vzpomínka z návštěvy u prof. Drtiny.

(K jubileu střítejších šedesátin.)

Bylo to v nejhorsších časech, kdy jsme byli rozechááni světem, nebo toužili se užkostně se svými touhami cizinou, hlavně západem, kde mohli býti východ z těžkých myšlenek a odkud musilo zasvítit konečné světlo.

Toho času navštívil jsem Hněvšín, rodiště profesora Drtiny. Zůstával tu ve svých horách brdských, jako každého roku, v idyllickém odloučení. Cesta z Pleše k němu byla krásně světlá, zelená, plná vonného slunce, plná světloplné rozmlouvavšího ptactva. Ovšem dlouhá. Od tří hodin skoro do desíti. Deště proto, že příroda nutila sednout a zasnít se.

Profesor Drtina již v jednopatrovém domku svého bratra sedláka čekal.

Seděl v útulném pokojíku, obklopen se stěn uměleckými drobnostkami a památkami na cesty cizinou a ze styků doma. Rozumí se, že nejprve jsme vzpomínali Masaryka, Malíže, ale hovorili i o těch milých časech, kdy dřív jsme se kulturně probíjávali z pout otroctví přednáškami, schůzemi, drobnou i jinou prací. Drtina nastíhoval své plány vědecké práce, mluvil o svých sebraných spisech, o počtíve snažé některých úředníků rakouské policie v Praze, která „smlu-

A my sami rozpomeňme se na první léta světové války, kdy miliony ruských synů zhybnuly na bojištích, rozpomeňme se, že touto ohromnou obětí stal se možným šťastný výsledek války, rozhodující také o našem bytí a naší samostatnosti. Rozpomeňme se, jak ruský lid přijal tisíce našich synů v zajetí, ne jako zajatce, ale přátelsky, jako syny spřízněného národa. Rozpomeňme se, že v Rusku se začal náš zahraniční odboj, že z Kyjevské družiny vzrostly naše hrdivé legie, že Rusko jim dalo zbraň a zbroj, že bez nich nebylo by naší samostatnosti, že v Rusku jest její základ.

Dnes jsme svobodným státem a Rusko rozvrácené nesvědomytými násilníky hladoví a prosí o chléb. Je možná zapomenouti Máchova „Čechové jsou národ dobrý“, je možná býti tak nevděčným, že bychom nepomohli seč jsme, že bychom nepodali ten kus chleba, o který Rusko prosí?

Pro blaživou lásku, kterou jste mně za nedávných dnů svorně projevili, promiňte mi, prosím Vás, že se odvažuji před Vás předstoupiti a prosit Vás, z té duše prosit: Pomozte ve dnech hoře a zkázy ruskému lidu, nechte mu hynouti hroznou smrtí, pomozte, kdo jste dobří, pomozte.

Alols Jirásek v. r.

Nazbytný důkaz.

Vcházíme do podzimního politického období, jež po jmenování nové vlády octne se v živém proudu opětným zahájením parlamentu, k němuž dojde nepochybně na počátku třetího týdne říjnového. Zasedání to na rozdíl od předchozích má se konati ve znamení pevného soustředění české většiny, jež má býti spolehlivou oporou nové vlády parlamentní. Přirozeně záležel tu především na shodě o společném programu; podle všeho jest si vláda již zcela vědoma, čeho stát náš v této době nejnaléhavěji potřebuje, a nemohouc býti v pochybnostech o tom ani strany, jež budou v majoritě. Nesmí býti rušivého sporu o tom, co jest nejpřednější nutnosti, a jednati se může tedy jenom o to, jak nejučelněji provéstí, čeho zájem státu vyžaduje. V tom směru pochopitelně

veně“ často s autorem konfiskovala a také pomohla v před naší myšlenke.

Hněvšín sám je krásné místo. Rybami bohatá jeho řeka a lesy zvábily nás ven. Prochodili jsme odpoledne a Drtina zamýšlel se do svého dětství, mládí, o každém místečku něco vědět, vypravoval, každou lesní cestičku podrobně znal.

V krásném zákoutí v ohybu řeky se zastavil a rozehrál: „Tu chtěl bych mít svou dávnou touhu: českou chatka.“ Lidový ústav vzdělávací, venkovskou školu totiž po způsobu amerického, kde by se učily všechny stavy, kde by byly vysoškolské kursy, vybrané koncerty, přednášky, obrazárna, park, lázně, hřiště . . .

Rozhovoril se do podrobností. I o velikosti místa na arý, o půdě svého zámyslu, o komunikaci. Dlouho do večera jsme si sdělovali své výchovné sny.

Zapadalo slunce, když jsme se rozcházel daleko za Hněvšínem. Na cestě zpět mířul se na kole četník z Pleše. Byl to bývalý voják. Když uslyšel, že cesta nás vede od prof. Drtiny, usklíbl se prapodivně: „Tot věru nebezpečné,“ řekl — „víte, že je to přílel Masarykův?“

Vzpomínka tato patří proto také k trochu válečným. Ovšem, že brzy jsme se oba setkali zase v Praze. Sny byly dosněny, nastala krásná skutečnost. Drtina byl v ní postaven na první zasluženě čestné místo a vykonal úvodu práci počtíve. Když se dnes vrací k svému stádu jako profesor, je mu jen přátí, aby brzy našel českou školu i učitele podle svých „ideálů výchovy“, aby v ní našel vnitřní svobodu, jak ji dříve budíval ve venkovských i městských kantorech i předčtých lidech jiných.

musí vítězíti myšlenka kompromisní, jako jedině možné východisko, aby se neopakovaly smutné zjevy z nedávně ještě minulosti. Ostatně všechny strany, o něž tu běží, projevily souhlas se vstupem svých zástupců do vlády, a tím již také převzaly záruku za svoji součinnost s vládou ve všem, co má býti státu ke zdaru.

Soustředěná vůle české většiny v práci, jež bude spolehlivou oporou vládě, bude mocnou posilou republiky nejen na venek, ale musí býti dokumentována také vůči oněm žvlům, které dosud neměly jiné snahy, než působiti a rozmnožovati její vnitřní politice. Máme tu na zřeteli především zástupce německé menšiny, kteří, pokud jsou členy německého parlamentního Svazu, vyvrcholili svůj odpor proti československému státu v abstinenci, domnívajíce se, že cizina tím spíše uvěří jejich umělým žalobám a protestům. Dokud rozháranost a zmatky v českém táboře vrhaly své stíny také do parlamentu, těšili se Němci, že v nich mají bezděčného pomocníka v oslabování republiky. Uspořádání české většiny, v každém ohledu spolehlivě a pevně, zvrátí všechny naděje německého radikalismu, pokud se uplnaly ke stranické revnivosti české, a přispěje snad k uplatnění strážlivějších názorů i v táboře německém.

Pravíme: snad — neboť po všech posavadních zkušenostech nemůžeme bezpečně očekávat náhly zásadní převrat v postupu Němců, dokud mezi nimi budou mít hlavní slovo stoupenci vseněmecké myšlenky. Ti žijí stále ještě v minulosti a zafizují všechny svůj postup jediné podle hesla mstivé odvety za válečnou porážku Němcka a za rozpadnutí německocentralistického Rakouska. Vyskytly se v poslední době německé hlasy, jež by mohly býti pokládány za příznak rozvážnějšího nazírání na situaci. Jsou to na př. projevy agrárních předáků Křepka i Zulgera, jež místo vášnivého radikalismu zřeteině doporučují cestu vyjednávaní a dohody na půdě strážlivé skutečnosti. Zcela správně též drtivějš poslanec Zenker připomíná německým vůdcům, že Němci nejsou dnes národem, který by nemohl nic ztratiti, kdyby šel za heslem: „rozbijme tento stát!“ Bezpodmienečná sabotáž ve spojení s drtivějšími, převládajícími chybami německého vedení nemůže vésti k cili, zvláště též Německo Němců z Čech nechee a v této situaci ani jich nemůže chtítí. Reální politiku doporučují německým poslancům i jiní němečtí rozváživci, vytýkajíce jim chomrobné národní sobectví, jež vehnalo Němce do války a přivedlo je tam, že nemají dnes jediného opravdového přítele. Ale možno věřiti, že tyto dobré rady a včasná napomenutí povedou k úplnému vystráživění v táboře německém, aby nastalo zde snášlivé spoluzítí a společná práce ku blahu všeho obyvatelstva republiky?

F. K. Petrák:

„V Praze je blaze . . .“

(Povíecenská pražská promenáda.)

Náš nennavný a všestranný badatel pan prof. Zibrť pátraje po době vzniku tohoto pořekadla — jež zdá se býti tak svěží a časově nové — shledal, že vzniklo v pradávne minulosti: již Hájek ho používal a v starém tisku „J. F. Hamerschmida Pisma Swateho Doktora“ (před 236 lety) lze se dokonce dočísti, že bylo „V Praze blaze, Kdo má Penize“ již v době asi tak před 1100 lety — tedy od pradávna.

Bývalo, bývalo — ovšem že s občasnými — bohužel arci s častými — výminkami, o které mají své nepopíratelné „zásluhy“ na př. Habsburgové, cizáci zoldníci, mory a podobná nadezení. Ta si dala často na tom důkladně záležeti, aby našim předkům zvrátila blaženost v utrpení a žal.

V nejnovější době byla to světová válka, jež chtěla persekucemi a hladovícím národ zkrusit. Ale kam na nás s něčím takovým! Persekuce — pro své přecaste použití — byla zbrani již velice otupelou, a v hladovění dotázali jsme světovým rekordním mistrům, že jsou proti nám pouzi za- baři: oni to vydrželi nejvýše měsíc nebo půl- druhého, my celá dlouhá léta!

A vlastně nemuseli jsme hladověti vůbec! Měli jsme všechny ty „—enky“ hoditi do pece a místo nekonečného stání ve frontách a běhání od jednoho snědeného kramu k druhému, měli jsme se vydati na pouť Starou Prahou, všimati si bedlivě štítů a názvu staropražských domů, a byli bychom shledali, že máme všeho hojnost.